

PROTOKOLL
for
møte i Omsetningsrådet
torsdag 13. oktober 2022 kl. 09:00
i
Landbruksdirektoratet

Møtet ble hevet kl. 09:55.

Til stede:	Björg Tørresdal, Bjørn Gimming, Kjersti Hoff, Trine Hasvang Vaag, Arne Elias Østerås (vara for Anne Jødahl Skuterud), Kristin Taraldsrud Hoff (fra sak 84/22, vara for Gaute Lenvik), Bjørn-Ole Juul-Hansen, Arnfinn Hongseth, Marit Haugen (digitalt) og Thea Susanne Skaug (digitalt)
Forfall:	Anne Jødahl Skuterud, Gaute Lenvik og Anne Berit Aker Hansen (vara kunne heller ikke stille)
Fra Landbruksdirektoratet:	Nina Strømnes Rodem, Jørn Rolfsen, Marit Jerven, Hans Peder Hvide Bang, Jannicke Jensen Myhre og Ellen Karin Solevåg

Saksliste

083/22	Godkjenning av innkalling og dagsorden.....	2
084/22	Kjøtt - Endring av satser i markedsreguleringen fra 1. august 2022.....	4
085/22	Kjøtt - Søknad om økning i årlig kvantum for reguleringslagring av storfe for 2022.....	8

Saksnr.: 083/22	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 13.10.2022	Tittel: Godkjenning av innkalling og dagsorden	Saksnr.: 22/74725-1

Møtebehandling

Leder Bjørg Tørresdal foreslo at vedtakene i sak 84/22 og 85/22 offentliggjøres ved møtets slutt, noe det var enighet om.

Med dette ble saken enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Innkalling og dagsorden godkjennes.

Godkjenning av innkalling og dagsorden

Saksdokumenter er sendt ut elektronisk til medlemmer og varamedlemmer. Dokumentene er også lagt inn skyløsningen Jottacloud. Vedlegg er kun tilgjengelig her.

Saksnr.: 084/22	Sektor: Kjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 13.10.2022	Tittel: Kjøtt - Endring av satser i markedsreguleringen fra 1. august 2022	Saksnr.: 22/49162-9

Beskrivelse

Nortura søker om en ekstraordinær endring av satsene for markedsregulering i kjøttsektoren gjeldende fra 1. august 2022. Bakgrunnen er en ekstraordinær situasjon knyttet til store økninger i energikostnader.

Nortura foreslår endringer i satsene for lagring, håndtering og innfrysing. Det er ikke foreslått endringer i satsene for svinn og emballering. Det er heller ikke foreslått endringer i forutsetningene for beregning av pallehold.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med Norturas forslag til justering av satser.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt, fastsatt av Omsetningsrådet 31.03.2011, punkt 3-1-1, med hjemmel i forskrift av 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer, § 7-1.

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Nortura av 28. september 2022

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Det fastsettes følgende endringer i satser for markedsreguleringen i kjøttsektoren gjeldende fra og med 1. august 2022 til og med 31. desember 2022. Øvrige satser gjelder som vedtatt i Omsetningsrådets møte 23. juni 2022, sak 60/22.

Innfrysing, rund vare	
Innfrysing	134,1 øre per kg
Håndteringskostnader ved fryseriene	94,4 øre per kg
Overføring mellom fryselager	
Håndteringskostnader ved fryseriene	94,4 øre per kg
Fryselagring	59,0 øre per kg

Kjøtt - Endring av satser i markedsreguleringen fra 1. august 2022

Nortura søker i brev av 28. september 2022 om en ekstraordinær justering av satsene for markedsregulering av kjøtt i 2022 gjeldende fra 1. august. Gjeldende satser ble vedtatt i Omsetningsrådets møte 23. juni 2022, sak 60/22.

Bakgrunnen for søknaden er en ekstraordinær situasjon knyttet til store økninger i energikostnader. For mer detaljert beskrivelse av situasjonen med økte strømknudnader vises det til saken om økt kvantum for innlegg på reguleringslager av storfe i 2022, se egen sak.

Nortura har bedt om at saken behandles så snart som mulig og senest i samme møte som behandling av saken om økt innfrysing av storfe. Nortura ønsker fortsatt å ha mulighet for å søke om endring i satser fortløpende ved behov så lenge energiprisene er så varierende. Dette mener de gir bedre forutsigbarhet for fryseriene de samarbeider med. Fryseriene vil trolig kunne delta i strømstøtteordningen, men Nortura mener at tilskuddet i denne sammenheng er svært lavt når en ser på den totale driften til fryseriene som har sett seg nødt til å fakturere ekstrakostnader knyttet til strøm flere ganger dette året til alle sine kunder, inkludert Nortura Totalmarked.

Pallehold

Nortura ber om en godtgjørelse for pallehold basert på 30 000 paller og en palleverdi på 2 300 kroner. Dette er de samme forutsetningene som ble vedtatt i sak 60/22 og innebærer dermed ingen endring. Satsen for pallehold er avhengig av rentesats for hvert halvår som fastsettes av Landbruksdirektoratet.

Lagringsgodtgjørelse

Vedtatt sats for lagringsgodtgjørelse er på kr 51,0 øre per kg. Nortura søker nå om en sats på 59,0 øre per kg, som er en økning på 8,0 øre per kg (15,7 prosent). Bakgrunnen er at prisen på elektrisk kraft har økt betydelig siden juni. Siden det er store forskjeller i prisen på elektrisk kraft mellom landsdeler vil Nortura differensiere satsen til fryselagrene. De vil i praksis sette forskjellige satser for aktører i ulike landsdeler, men ha som mål at man i snitt skal komme ut på søkt sats i kroner per kg.

Med bakgrunn i de store prisforskjellene mellom landsdeler og ekstreme økninger i kraftprisene kan det bli avvik mellom budsjetterte kostnader og faktiske kostnader. Derfor ønsker Nortura muligheten til å justere satsen i løpet av neste halvår ved behov, ettersom prisen på elektrisk kraft har kontinuerlig vært i endring hittil i år. Tidligere år har prisen på elektrisk kraft vært relativt stabil gjennom året.

Håndteringsgodtgjørelse

Håndteringsgodtgjørelsen skal dekke kostnader ved arbeid og administrasjon av reguleringslaget kjøtt. Dette omfatter transport mellom bil og fryselager, veiing av pallene ved innlegg og uttak og administrasjon (papir- og oppfølgingsarbeid inkl. lagertelling). Med utgangspunkt i markedsreguleringsbudsjettet utarbeidet på grunnlag av Nortura Totalmarkeds prognose for 2022 og beregnet innfrysingsbehov for helt slakt, er det beregnet en gjennomsnittssats. Det er vedtatte beregningsprinsipper som ligger til grunn, bortsett fra at Nortura har endret forventet antall tonn til forventet antall skrotter på reguleringslager i beregningen av den veide gjennomsnittssatsen. Dette lå også til grunn da gjeldende satser ble vedtatt for 2022, jf. sak 60 av 23. juni 2022.

På bakgrunn av dette søkes det om en godtgjørelse på 94,4 øre per kg. Dette innebærer en økning på 0,7 øre per kg (0,7 prosent) i forhold til gjeldende sats som er på 93,7 øre per kg. Det er endring i konsumprisindeksen som er årsaken til endringen, samt økte kostnader.

Innfrysingsgodtgjørelse

Innfrysingsgodtgjørelse gjelder bare for helt slakt og skal dekke nedlegging i pall, transport inn i innfrysingsrom, innfrysing og plassering på fryselager. Beregningen for 2022 er basert på vedtatte kalkulasjonsprinsipper, sett bort fra at det nå er forventet antall skrotter på reguleringslager som legges til grunn, som beskrevet for håndteringsgodtgjørelsen.

Nortura foreslår at innfrysingsgodtgjørelsen økes med 28,4 øre per kg (26,9 prosent) til 134,1 øre per kg. Gjeldende sats er på 105,7 øre per kg. Den viktigste årsaken til økningen er at det har vært en betydelig økning i strømkostnader. I tillegg har Nortura hatt en gjennomgang av strømforbruket til frysehusene, og det har vist seg at det var noe lavt i beregningsgrunnlaget. Strømforbruket er derfor økt fra 150 kWt til 190 kWt.

Sats for emballering, svinngodtgjørelse og omsetningsgodtgjørelse

Nortura søker ikke om endringer i disse satsene. Omsetningsgodtgjørelsen har de ikke søkt om for 2022 da den ikke har vært benyttet på noen år ettersom Nortura Totalmarked gjør alle arbeidsoppgavene selv per dags dato.

Landbruksdirektoratets vurdering

Nortura søker om en ekstraordinær justering av satsene for markedsregulering av kjøtt i 2022. Nortura ber om at justeringen vil gjelde fra 1. august 2022. Bakgrunnen for søknaden er store økninger i energikostnader. Norturas forslag bygger på samme beregningsprinsipper som de gjeldende satsene som ble vedtatt i Omsetningsrådets møte 23. juni 2022, sak 60/22.

Forslaget innebærer en endring i satsene for lagring, håndtering og innfrysing. Det er ikke foreslått endringer for de øvrige satsene. Økningen i lagringsgodtgjørelsen og innfrysingsgodtgjørelsen er på bakgrunn av økt pris på elektrisk kraft. Økningene er på henholdsvis 15,7 prosent og 26,9 prosent. Økningen for håndteringsgodtgjørelsen er knyttet til konsumprisindeksen (KPI) og økte kostnader. Forslaget innebærer en økning på 0,7 prosent for denne satsen.

Kompensasjon for pallehold har tradisjonelt vært basert på høyest antall paller på reguleringslager de tre foregående årene. I søknaden legger Nortura til grunn 30 000 paller og en palleverdi på 2 300 kroner. Dette er de samme forutsetningene som lå til grunn i sak 60/22 da gjeldende satser ble vedtatt. Kompensasjonen beregnes ut fra antall paller, palleverdi og rentesats fastsatt av Landbruksdirektoratet.

Prognose for innfrysingsbehov per dyreslag som er lagt til grunn i beregningsgrunnlaget er det samme som da gjeldende satser ble vedtatt i sak 60/22. Det er dermed ikke justert for økningen man nå ser i behov for innfrysing av storfe. På spørsmål om dette svarer Nortura at en justering for økt behov for innfrysing av storfe påvirker beregningene av satsene minimalt, slik at det ikke vil få utslag på satsene. De har derfor ikke endret innfrysingsbehovet i grunnlaget.

Nortura skriver i søknaden at de ønsker å ha mulighet for å søke om endring i satser fortløpende ved behov så lenge energiprisene er så varierende. Satsene i markedsreguleringen av kjøtt har normalt vært til behandling i Omsetningsrådets junimøte. I forbindelse med fastsettelse av satsene for 2021 foreslo Nortura at fremtidige søknader behandles av Omsetningsrådet i desember for det kommende året. I den forbindelse skrev også Nortura at de ønsker mulighet for å få behandlet en revidert søknad i juni om det skulle komme endringer av betydning i løpet av året. Gjeldende satser for 2022 ble første gang behandlet i juni da Nortura ikke hadde mulighet for å levere søknad for 2022 til desembermøtet i fjor. Landbruksdirektoratet legger imidlertid til grunn at satser for markedsregulering av kjøtt for 2023 skal behandles i desembermøtet i år, og at Nortura har mulighet for en revidering i juni, som de tidligere har bedt om. Satsene for egg

vedtas for øvrig for hvert halvår og behandles dermed i Omsetningsrådet to ganger i året.

Med grunnlag i den ekstraordinære situasjonen med store økninger i energikostnader innstiller Landbruksdirektoratet på at satsene i markedsreguleringen av kjøtt for 2022 justeres i tråd med Norturas forslag og at endringene er gjeldende fra 1. august 2022.

Saksnr.: 085/22	Sektor: Kjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 13.10.2022	Tittel: Kjøtt - Søknad om økning i årlig kvantum for reguleringslagring av storfe for 2022	Saksnr.: 22/74297-5

Beskrivelse

Nortura søker om å utvide maksimalt årlig kvantum for innlegging av storfekjøtt på reguleringslager til 6 000 tonn i 2022. Nortura opplever at bestillinger over forsyningsplikten reduseres og behovet for reguleringslagring øker betydelig. Dagens ramme på 2 500 tonn vil trolig være nådd i løpet av uke 42/43. Nortura har derfor bedt om at søknaden behandles innen utgangen av uke 41.

I den spesielle situasjonen som er oppstått og som har forsterket seg på kort tid, anbefaler Landbruksdirektoratet en dispensasjon for kalenderåret 2022 fra tidligere vedtak om maksimalt årlig kvantum for innlegg av storfekjøtt på reguleringslager. Innstillingen er i tråd med Norturas søknad.

Hjemmel

Omsetningsloven § 11 første ledd

Markedsreguleringsforskriften § 7-1, dispensasjon fra retningslinjer fastsatt 31.03.2011

Forutsetninger

Vedlegg

Norturas brev av 4. oktober 2022

Forslag til vedtak

Omsetningsrådet vedtar å utvide maksimalt kvantum for innlegging av storfekjøtt på reguleringslager med 3 500 tonn, til 6 000 tonn i kalenderåret 2022.

Møtebehandling

KLF sendte et brev til Omsetningsrådet samme dag som møtet, før møtestart. Rådsmedlemmene fikk tid i møtet til å lese igjennom brevet. Det var enighet i rådet om å utsette saken, og den ble enstemmig vedtatt.

Brevet fra KLF legges som vedlegg til protokollen.

Vedtak

Taket for innfrysing av storfekjøtt heves til 3 250 tonn for 2022. Utover dette utsettes saken til torsdag 20. oktober 2022.

Kjøtt - Søknad om økning i årlig kvantum for reguleringslagring av storfe for 2022

Nortura søkte i brev 15. september 2022 om økt kvantum for innlegg av storfe på reguleringslager i 2022. Søknaden gjaldt en varig økning av maksimalt årlig kvantum for innlegg av kjøtt av storfe på reguleringslager fra 2 500 til 3 500 tonn, dvs. en økning på 1 000 tonn. Søknaden var delvis begrunnet i en generell utvikling når det gjelder forhold i produksjonen og markedet som har endret seg i en slik grad at behovet for regulering har økt, og delvis av de helt spesielle forholdene som forekommer høsten 2022, særlig forårsaket av økte strømkostnader for næringsmiddelindustrien og endringer i bestillingsmønster som en konsekvens av høyere strømkostnader. Etter samtaler med Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet, og dessuten på bakgrunn av en sannsynlig ytterligere økning av behovet for innfrysning har Nortura 4. oktober 2022 sendt en ny søknad som gjelder økning av maksimalt årlig kvantum for innlegg av kjøtt av storfe på reguleringslager fra 2 500 til 6000 tonn, dvs. en økning på 3 500 tonn. Søknaden begrenser seg til å øke kvantum for innlegg til 6 000 tonn for året 2022. Søknaden er begrunnet i de helt spesielle forholdene som forekommer høsten 2022, særlig forårsaket av økte strømkostnader for næringsmiddelindustrien og endringer i bestillingsmønsteret som en konsekvens av høyere strømkostnader.

Landbruksdirektoratet legger til grunn at Nortura har trukket søknaden av 15. september, og at søknaden av 4. oktober 2022 foreligger til behandling i Omsetningsrådet. Det bemerkes at Nortura skriver i sin søknad av 4. oktober at de varsler at de snart kommer tilbake med en sak om endring av det årlige kvantumet «... med tanke 2023 og framover». Direktoratet vil behandle denne når søknaden er mottatt. Slik direktoratet ser det vil en sak om endring av det årlige kvantumet med tanke 2023 og framover være en langt mer omfattende sak enn den nærværende, og derfor kreve en grundig søknad og en mer omfattende behandling.

Norturas søknad til behandling for Omsetningsrådet

Norturas søknad hitsettes i sin helhet i det følgende:

«Søknad om økt kvantum for innlegg av storfe på reguleringslager i 2022

Strømkrisa og den generelle situasjonen med kostnadsøkninger som treffer industrien og husholdningene, medfører at bestillingene av helt slakt av storfe går ned. Når bestillingene går ned, øker innfrysingen. Med den utviklingen vi ser vil gjeldende kvantum for innfrysing på 2 500 tonn med stor sannsynlighet ikke være tilstrekkelig.

Mange skjærebedrifter opplever nå en krevende kostnadssituasjon, særlig knyttet til strøm. I tillegg er det usikkerhet i bransjen om hvordan innstramningen i folks privatøkonomi vil påvirke salget framover. Konsekvensene av dette er at aktørene reduserer bruken av kommersielle lager. Som markedsregulator opplever vi at bestillingene over forsyningsplikten reduseres og at overskuddet og behovet for reguleringslagring øker.

I en periode på høsten er det normalt overskudd av storfekjøtt og innfrysing til reguleringslager. Vanligvis har aktørene tatt imot ekstra slakt i perioder med overskudd, enten for å selge mer ferskt, eller fryse inn på eget lager. Motivasjonen for å ta ekstra slakt har, slik vi vurderer det, vært todelt; Det har begrenset mengden på reguleringslageret, noe industrien er interessert i fordi frysede slakt har noe begrenset bruksområde i forhold til ferske. Samtidig har ekstra uttak gitt grunnlag for økt kjøp av slakt over forsyningsplikten framover (historisk grunnlag).

Som markedsregulator har Nortura mottakspflicht og kan ikke nekte å motta slaktedyr selv om taket på innfrysing er nådd. Nortura er ikke i posisjon til å håndtere et stort overskudd

på egen kjøp. Dersom Omsetningsrådet ikke øker innfrysingstaket, vil Nortura trolig måtte gå til drastiske prisgrep for å stimulere bonden til å føre på slaktedyrene til over nyttår (da vil overskuddet kunne fryses inn på neste års kvantum). En slik manøver vil ha negative konsekvenser både på kort og lang sikt, som vil treffe både bonden, industrien og forbrukeren:

- Lavere prisuttak for produsenter som likevel må sende dyr til slakt i løpet av høsten
- Ekstra og unødvendige fôrkostnader for de som holder dyr over nyttår
- Mer kalveslakting i høst pga. plassmangel
  - med påfølgende underskudd av storfe på det tidspunktet dyrene normalt skulle vært slaktet
  - samt import for å dekke opp behov i høst og framover som kunne vært unngått
- I tillegg vil hele matvarebransjen kunne oppleve store forstyrrelser i råvaretilgangen i en lenger periode, særlig med hensyn på en riktig miks av ferske og tinte slakt
- Videre kan det også oppstå perioder hvor det presser seg fram unødig import.

Uansett hvilke tiltak Nortura setter inn for å redusere overskuddet i høst, vil selskapet bli påført en urimelig ekstrakostnad som eierne må bære alene. Det er i strid med intensjonen med markedsreguleringen, som er at bøndene tar et felles ansvar for markedsbalansen gjennom omsetningsavgiften. Det er også i strid med prinsippet om at kostandene forbundet med å være markedsregulator skal kompenseres.

På denne bakgrunn søker Nortura Omsetningsrådet om å øke kvantum for innlegg til 6 000 tonn for 2022. På samme måte som i 2018, da kvantumet ble utvidet til 5 000 tonn på grunn av tørke og fôrangel, vil Nortura begrense innfrysingen til det som er strengt nødvendig.

I 2018 ble det åpnet for dobbel mottakspått for helt slakt i forbindelse med heving av taket for innfrysing. Dobbelt mottakspått skulle sikre de uavhengige aktørene avsetning i en situasjon som krevde rask nedslakting og som fordret bruk av hele bransjens slaktekapasitet. Dette er ikke en problemstilling nå. Aktørene håndterer sitt reduserte råvarebehov ved å redusere bestillingene over forsyningspått. Vi kan derfor ikke se at det er relevant å innføre dobbelt mottakspått i forbindelse med heving av taket nå.

Budsjettet for omsetningsavgiften for 2022 tar ikke høyde for innfrysing i den størrelsesorden vi forventer nå. Vi kommer tilbake til finansieringen av disse merkostnadene samtidig med at vi i neste måned leverer forslag til satser for omsetningsavgift for 2023.

Vi ber om at Omsetningsrådet behandler denne søknaden raskt, slik at norske storfeprodusenter og vi som markedsregulator har nødvendig forutsigbarhet.

For ytterligere detaljer viser vi til dialogen med Landbruksdirektoratet.

Samtidig vil vi varsle at vi snart kommer tilbake med en sak om endring av det årlige

kvantumet med tanke 2023 og framover.

Vennlig hilsen

Hilde-Kari Skarstein

Markedssjef kjøtt»

Landbruksdirektoratets kommentar til Norturas søknad og saksbehandlingen etter at denne ble mottatt

Søknaden gjelder økning av maksimalt årlig kvantum for innlegg av kjøtt av storfe på reguleringslager fra 2 500 til 6 000 tonn, dvs. en økning på 3 500 tonn. Søknaden begrenser seg til å øke kvantum for innlegg til 6 000 tonn for året 2022.

Nortura peker på de helt spesielle forholdene som forekommer høsten 2022, særlig forårsaket av økte strømkostnader for næringsmiddelindustrien og mulige endringer i forbruksmønster som sannsynligvis i stor grad er en konsekvens av høyere strømkostnader. Dette fører til en usikkerhet i slakteri- og foredlingsbransjen for kjøtt som gjør at aktørene reduserer bruken av kommersielle lagre. Dette fører til at markedsregulator opplever at bestillingene over forsyningsplikten reduseres og at overskuddet og behovet for reguleringslagring øker.

Markedsregulator reiser spørsmålet om det er grunn til å innføre en midlertidig dobbel mottaksplikt, men konkluderer at dette ikke er nødvendig i den foreliggende saken.

Landbruksdirektoratet har etter mottak av søknaden hatt e-postutvekslinger og telefoner med Nortura Totalmarked. Nortura har besvart en rekke spørsmål fra direktoratet, hvor svarene er innarbeidet i denne innstillingen. Det bemerkes i denne sammenheng at det under saksbehandlingen har blitt diskutert hvor høyt det var nødvendig å «løfte taket» for innleggelse av vare for å møte Norturas behov for innfrysing. Som det fremgår har denne saksbehandlingen medført at taket har blitt hevet fra 3 500 til 6 000, det har også vært diskutert om 5 000 var tilstrekkelig.

Rettslig grunnlag for vurderingen

Det følger av Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt fastsatt 31. mars 2011, at Omsetningsrådet fastsetter maksimalt årlig kvantum for innlegg av kjøtt av storfe og sau/lam på reguleringslager. Det heter i retningslinjen pkt. 2 tredje ledd:

«Omsetningsrådet fastsetter maksimalt årlig kvantum for innlegg av kjøtt av storfe og sau/lam på reguleringslager. Det årlige kvantumet fastsettes med grunnlag i normale sesongvariasjoner i produksjon og forbruk i et balansert marked. Landbruks- og matdepartementet fastsetter maksimalt årlig kvantum for innlegg av kjøtt av svin på reguleringslager.»

Omsetningsrådet har i 23. juni 2009 (sak 54/09) fastsatt taket for maksimalt årlig kvantum for innlegg av kjøtt av storfe til 2 500. Det heter i vedtaket:

«Maksimalt årlig kvantum for innlegg av storfekjøtt på reguleringslager fastsettes til 2 500 tonn. Kvantumsbegrensingen trer i kraft fra og med 01.07.2009.»

Omsetningsrådet kan dispensere fra sine egne regler i henhold til markedsreguleringsforskriften § 7-1 hvor det heter:

«Omsetningsrådet kan gi dispensasjon fra og utfyllende retningslinjer til denne forskriften.»

Omsetningsrådet har tidligere dispensert fra regelverket i en ekstraordinær situasjon. Dette skjedde i Omsetningsrådets vedtak av 27. juli 2018 (sak 65/18). Vedtaket ble fattet som følge av situasjonen under tørkesommeren 2018 der man så det som sannsynlig at Norge og landets handelspartnere ville få dramatisk lavere produksjon av fôr. Dette ville kunne medføre nedslakting av storfebesetninger, fordi man ikke hadde nok fôr til å fôre dyrene gjennom vinteren. Det heter i innstillingen til vedtaket:

«Nortura har i dag mottakspåkt fra alle primærprodusenter, uten kvantumsbegrensning. Som de selv påpeker vil innkjøp ut over 2 500 tonn bli for Norturas regning. I den ekstraordinære situasjonen storfeprodusentene står i med hensyn til førtilgang med tilhørende vurderinger knyttet til dyrehelse- og dyrevelferd, ser direktoratet dette som en unntakssituasjon hvor også Omsetningsrådet bør kunne dispensere fra sitt nasjonale regelverk for å bidra til å avhjelpe situasjonen primærprodusenten står i, gjennom å benytte det eksisterende markedsreguleringsystemet som kommer alle storfekjøttprodusentene til gode. Dette vil være ett av flere tiltak som iverksettes i en vanskelig situasjon. Slik direktoratet ser det, jobbes det meget aktivt på flere områder for å begrense nedslaktingen, noe som er viktig siden reguleringslagringsordningen kan bli et kostbart alternativ for bonden.»

Landbruksdirektoratet hadde forut for vedtaket kontakt med Landbruks- og matdepartementet om de WTO rettslige problemstillingene som saken reiste. Departementet hadde ikke merknader til fremgangsmåten.

Saken fra 2018 danner presedens for behandling av saken som nå foreligger for Omsetningsrådet.

Det er etter dette klart at Omsetningsrådet kan dispensere fra maksimalt årlig kvantum for innlegg av storfekjøtt på reguleringslager.

Markedsreguleringsforskriften legger føringer på de vurderinger som skal gjøres i forbindelse med at Omsetningsrådet treffer et vedtak som gjelder markedsreguleringen. Dette gjelder særlig et krav om at målsettingen om å utforme tiltak som virker effektivt, konkurransenøytralt (ikke konkurransevridende), og til lavest mulig kostnad. Det heter således i markedsreguleringsforskriften § 3-1 fjerde ledd:

«Markedsregulator har ansvaret for effektivt og konkurransenøytralt å gjennomføre markedsregulering slik at kostnadene blir lavest mulige.»

Markedsreguleringsforskriften legger føringer på hva Omsetningsrådets vedtak kan gå ut på når det treffes vedtak om å bruke avgiftsmidler på tiltaket. Det heter i markedsreguleringsforskriften § 1:

«Tilskudd skal i samsvar med omsetningsloven utformes konkurransenøytralt, både overfor produsentene og omsetningsleddene.»

Både Omsetningsrådet og markedsregulator har altså ansvar for at tiltaket som vedtas er effektivt, konkurransenøytralt og gjennomføres slik at kostnadene med markedsreguleringen blir lavest mulige.

Landbruksdirektoratet ser i denne konkrete saken også grunn til å nevne noen andre føringer lagt av regjering og Storting når det gjelder utforming av tiltak i markedsreguleringen.

Regjeringen omtalte markedsregulators oppgaver i St.meld. nr. 19 (1999-2000). Disse uttalelsene har senere blitt sett som viktige premisser både når det gjelder forståelsen av formålet med markedsreguleringen, og når det gjelder hvilke oppgaver som kan legges på

markedsregulator, og hvor byrdefulle disse oppgavene kan være. Her er de viktigste målsettingene for markedsreguleringen formulert slik. Markedsreguleringen har til formål å gi:

«Mest mulig stabile priser for produsentene, noenlunde like priser over hele landet

(...)

Reguleringen skal bidra til at produsentene oppnår priser mest mulig i samsvar med jordbruksavtalenes forutsetninger, samtidig som prisen i markedet skal holdes på eller under avtalt nivå, som gjennomsnitt for året»

Videre heter det:

«Innenfor retningslinjer fastsatt av Omsetningsrådet har landbrukssamvirket myndighet til å iverksette reguleringstiltak på vegne av totalmarkedet [...] for å sikre et prisnivå i samsvar med jordbruksavtalens målpriser. Denne myndigheten følges av forpliktelser i forhold til både produsenter og forbrukere, herunder mottakspått og forsyningsplikt. For markedsregulator er dette rettigheter og plikter som utgjør en helhet.» (vår strek)

Etter overgang til volummodellen for storfekjøtt, hvor det ikke lenger settes målpris i jordbruksavtalen, er formålet i markedsreguleringen «å sikre et balansert marked» som er et nødvendig grunnlag for stabile og for bonden best mulige priser i markedet. Som det fremgår av siste setning må det altså være en balanse mellom de fordeler (rettigheter) som markedsregulator får som markedsregulator og de byrdene (plikter) som pålegges selskapet som påtar seg denne oppgaven.

Landbruks- og matdepartementet fremmet i Meld. St. 11 (2016-2017) forslag om at Omsetningsrådet skulle vurdere «endringer i regelverket som forenkler ordningen og reduserer risikoen for konkurransevriddinger i melke- [og] kjøttsektoren». Stortinget var i Innst. 251 S. (2016-2017) enig i at Omsetningsrådet gjennomgår sitt regelverk og understreket i den forbindelse at «Samvirkets tildelte markedsregulatorrolle må ikke være konkurransevriddende for noen.»

Uttalelsen gir uttrykk for at kravet om at tiltakene som vedtas av Omsetningsrådet ikke kan være konkurransevriddende for noen, dvs. at tiltaket hverken skal være konkurransevriddende for de uavhengige eller markedsregulator.

I vurderingen om søknaden skal innvilges, skal Omsetningsrådet vurdere om markedsregulators søknad oppfyller målet om at tiltaket er effektivt, og utformet på en måte som gir lavest mulig kostnad. Dette innebærer at også andre alternative tiltak må vurderes. Det tiltaket som Omsetningsrådet velger å gi støtte til, må ikke være konkurransevriddende hverken for uavhengige aktører eller markedsregulator. Tiltaket må heller ikke i urimelig grad legge byrder på markedsregulator når man tar i betraktning den samlede effekten av markedsregulators rettigheter og plikter.

En innlegging av storfe på reguleringslager i det omfang som det her er tale om vil påvirke markedsbalansen for storfekjøtt inn i 2023. Markedsregulator har i henhold til langvarig praksis et anmodningsansvar om tollnedsettelse når det forekommer underskudd på vare. Det er Landbruksdirektoratet som er delegert myndighet fra Landbruks og matdepartementet til å bestemme om det kan åpnes for tollnedsettelse, jf. forskrift 22. desember 2005 nr. 1723 om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer (FAT).

Normalt produksjonsmønster for storfe og markedet for storfe høsten 2022

Produksjon av storfekjøtt foregår gjennom hele året, men med noe overvekt på høsten. Selv om det har vært underdekning av storfekjøtt i mange år er det behov for reguleringslagring

i perioder. Behovet for reguleringslagring er først og fremst skapt av ujevn tilførsel gjennom året. Innlegg av storfe på reguleringslager skjer i hovedsak på høsten, og så tømmes lageret som regel utover våren året etter.

Det har vært underdekning av storfe i mange år, og dette ble forsterket under koronapandemien. Norturas septemberprognose tilsier en underdekning på 4 300 tonn i 2022 og en underdekning på 2 300 tonn i 2023. Prognosen for 2023 er det nærmeste man har vært markedsdekning på flere år.

Tross prognose om underdekning for året som helhet har det vært prognosert overskudd for tredje tertial i hele år. I den første prognosen for 2022 som kom i september 2021, var det prognosert et overskudd på 1 674 tonn for tredje tertial isolert. Dette ble justert opp til 2 303 tonn i november 2021, og det har økt noe i senere prognoser. I årets septemberprognose var det prognosert et overskudd på 2 515 tonn i tredje tertial.

Situasjonen har imidlertid endret seg betraktelig siden Nortura ferdigstilte septemberprognosen. Høye strømkostnader og en foreslått strømstøtteordning som i stor grad ikke vil treffe næringen i flg. Nortura har gjort at behovet for innfrysing av storfe eskalerer, og Nortura har derfor hatt behov for å øke omsøkt ramme to ganger på grunn av at situasjonen forverrer seg. Landbruksdirektoratet har sammenlignet Norturas prognose for innfrysing per uke med reell innfrysing i perioden uke 37–40, og det fremkommer at differansen mellom prognose og reelle tall stiger. Differansen øker fra 27,8 prosent i uke 37 til 116,9 prosent i uke 40. Tallene for bestillinger over forsyningsplikt i samme periode viser samtidig en reduksjon. I uke 37 er reduksjonen på 3,8 prosent og den øker hver uke til 32,7 prosent i uke 40. Tallene for innfrysing og bestilling gjelder antall dyr. Nortura har på grunnlag av dette justert prognosene for innfrysing per uke resten av året, og dette grunnlaget viser at innfrysingen kan komme opp i over 5 500 tonn i løpet av året. På bakgrunn av dette ser Nortura det nødvendig å søke om å øke maksimalt kvantum på reguleringslager for storfe til 6 000 tonn i kalenderåret 2022.

Prognosen for bestilling over forsyningsplikten er basert på historiske tall og dialog med aktørene i forkant av sesongen. I perioder med overskudd har aktørene normalt kjøpt mer over forsyningsplikten enn sitt historiske grunnlag, og Norturas erfaring er at salget de senere årene har vært høyere enn det som ligger inne i prognosen. Dette understreker at situasjonen slik den er nå er unormal.

I septemberprognosen ligger det inne et reguleringslager på 2 500 tonn ved utgangen av året. Dersom reguleringslageret blir på foreslått ramme på 6 000 tonn alt annet uendret, vil prognosen for 2022 være på 800 tonn i underskudd. Prognosert markedsbalanse for 2023 isolert sett vil ikke endres, i flg. Nortura, men man går inn i året med et stort reguleringslager.

Prissystemet og muligheter for endring av pris gjennom året

Jordbruksavtalen og markedsreguleringen er begge virkemidler som skal oppfylle målsettinger som er uttrykt i norsk landbrukspolitikk. Virkemidlene virker side om side. Fastsetting av målpris, og fastsetting av planlagt gjennomsnittlig engrospris, og prissettingen knyttet til disse prissystemene tilhører kjernen av virkemidlene som fastsettes i eller i medhold av jordbruksavtalen, se avtalen pkt. 2.1 og 2.2. Mens målprisvarer (typisk melk og korn) fastsettes direkte i jordbruksavtalen og derigjennom er bindende for markedsregulator gjennom samarbeidsavtalen, har avtalepartene gitt markedsregulator myndighet til å bestemme planlagt gjennomsnittlig engrospris (PGE) for varene som er omfattet av volummodellen (typisk kjøtt og egg). Selv om markedsregulator har fått denne myndigheten fra avtalepartene, må markedsregulator imidlertid fastsette planlagt gjennomsnittlig engrospris på den måten som er fastsatt i jordbruksavtalen. Omsetningsrådet har verken myndighet til å bestemme noe om markedsregulators fastsetting av PGE eller tilhørende prissetting. Omtalen av prissettingen, herunder

kunngjøringen av denne, i denne innstillingen blir derfor av beskrivende karakter. Det vises i denne forbindelse til sak 06/22 «Kjøtt og egg - Vurdering av mulighet for ekstraordinær endring av PGE.»

Storfe ble lagt over i volummodellen i 2009. Siden da har Nortura fastsatt Planlagt Gjennomsnittlig Engrospris (PGE) for storfe, og dette gjøres for hvert halvår. Rutinene for kunngjøring av PGE og prisløype ble fastsatt i 2009, og de er nedfelt i Omsetningsrådets retningslinjer for informasjonsflyt i kjøttsektoren punkt 5. PGE bestemt av Nortura for andre halvår skal kunngjøres innen 25. mai og tilhørende planlagt prisløype kunngjøres innen 1. juni. En eventuell reduksjon av gjennomsnittlig engrospris for andre halvår med tilhørende prisløype skal kunngjøres samtidig med volumprognosene i september. Dersom det vurderes som nødvendig kun å endre prisløypen for å oppnå fastsatt gjennomsnittlig engrospris for prisperioden, skal dette varsles til samme tidspunkt.

PGE for andre halvår 2022 er fastsatt til kr 74,80 per kg. Dette er en økning på kr 4,00 per kg fra første halvår. Grunnlaget for fastsettelsen var prognosen fra mai 2022, der det var prognosert et underskudd på 2 500 tonn for året. Prognosen for 2022 og 2023 ble publisert 7. september. Nortura varslet 13. september Nortura endring i prisløypen for å oppnå et prisuttak mest mulig i samsvar med PGE. Prisen fra 7. november ble da økt med kr 0,20 per kg sammenlignet med opprinnelig prisløype. På spørsmål svarer Nortura at dette er gjort for å ta ut PGE. Videre sier de at «Formålet med prisløypa er å stimulere til at slaktemodne okser leveres i august/september eller i november/desember. Økningen i prisløypa fra 7. november, sammen med reduksjon i omsetningsavgifta uka etter på 1,2 kr/kg, skal bidra til det. Økningen i pris fra 0,90 til 1,10 kr/kg antas ikke å påvirke slaktetidspunktet nevneverdig og uansett vil det ikke påvirke innfrysingsvolumet for året som helhet.»

Hvis kvantumet for innfrysing ikke økes, uttaler Nortura at de må søke om å få endre prisløypa. I søknaden skriver Nortura at dersom rammen for innlegg på reguleringslager ikke økes er det mulig at de må sette i gang drastiske prisgrep for å få produsentene til å utsette slakting til over nyttår. De vurderer videre at konsekvensene av en slik prisreduksjon også vil kunne få negative konsekvenser på lengre sikt, både for bonden, industrien og forbruker, se søknaden over. Ut fra gjeldende regelverk kan ikke Nortura sette ned PGE nå. «Markedsregulator skal varsle eventuell reduksjon av gjennomsnittlig engrospris, sammen med tilhørende prisløype, samtidig med volumprognosene i mars og/eller september.», jf. retningslinjer om informasjonsflyt i kjøttsektoren pkt. 5.

Nortura har mulighet for å sette ned prisen til egne produsenter, men de anser ikke det som hensiktsmessig. Dersom Nortura er eneste aktør som setter ned produsentprisen, kan Norturas produsenter velge å selge dyrene til andre aktører i stedet. Da oppnår man ikke målet om å utsette slaktingen. Det kan imidlertid føre til at aktørene reduserer sine bestillinger over forsyningsplikten ytterligere, som fører til at behovet for reguleringslagring ikke reduseres. For at en prisreduksjon skal fungere må den treffe hele markedet.

Strømmarkedet

Norske strømpriser følger gassprisene på kontinentet, og i Europa pågår det en energikrise forårsaket av Russlands struping av gassforsyningene. I tillegg har vi i Norge opplevd det tørreste året på Sør- og Østlandet på 21 år, med påfølgende lav fyllingsgrad i kraftmagasinene. Nivået på strømprisen her til lands varierer veldig mellom de nordlige og sørlige prisområdene. I følge SSB opplevde likevel Midt- og Nord-Norge «den største oppgangen i strømprisene fra august til september, og prisene i Midt-Norge steg for første gang til et nivå hvor forbrukerne kvalifiserte for strømstøtte. I Nord-Norge forble prisene under nivået som kvalifiserer for strømstøtte. Selv om økningen i prosent var størst i Midt- og Nord-Norge var strømprisene her fortsatt på et betydelig lavere nivå enn i sørlige Norge i september.» Kombinert med de høye kraftprisene i Europa gjorde det at markedsprisene

steg til rekordhøye nivåer i august. Prisene på strøm i Norge var 16,7 prosent høyere i september 2022 enn i september 2021.

Strømsstøtte til næringslivet

Regjeringen lanserte den 16. september 2022 et forslag til en strømsstøtteordning for næringslivet. For å benytte seg av ordningen må bedriftene oppfylle visse kriterier. Bedrifter med strømutgifter på tre prosent eller mer av omsetningen (såkalt strømintensitet) kan få direkte støtte til å dekke inntil 25 prosent av strømprisen over 70 øre/kWh basert på kostnader for 1. oktober, til og med 31. desember 2022, under forutsetning av at de kartlegger strømforbruket sitt. Bedrifter som samtidig investerer i enøk-tiltak, vil kunne få dekket inntil 45 prosent av utgiftene over 70 øre/kWh. Det gis støtte på inntil 50 prosent av investeringskostnaden for enøk-tiltaket. Makstaket for direkte støtte til hver bedrift er på 3,5 millioner kroner, og bedrifter som mottar tilskudd får ikke ta ut utbytte i 2023. I skrivende stund er det ikke klart når ordningen skal behandles i Stortinget, og dermed heller ikke utfallet av den.

Kravet om minst tre prosent strømintensitet, som ligger i forslaget, vil kunne føre til at flere bedrifter innen kjøttbransjen ikke omfattes av tiltaket. I en intern undersøkelse gjennomført av KLF, hadde kun ti av 38 spurte bedrifter en strømintensitet på tre prosent eller mer. Samlet gjennomsnitt var 0,9 prosent strømintensitet for deltakerne i undersøkelsen. Nortura bekrefter at det er kravet om tre prosent strømintensitet som er bakgrunnen for at kompensasjonsmodellen ikke treffer kjøttbransjen, som omsetter varer av høy verdi. I tillegg vil maksbeløpet på 3,5 millioner kroner utgjøre svært lite for de store bedriftene som eventuelt hadde kommet over tre prosent.

Det er grunn til å nevne at det er store variasjoner i strømkostnader mellom landsdelene, og at bildet er et annet i Region Midt og Nord, enn i de tre sørligste regionene. Noen bedrifter har dessuten fastavtaler eller andre former for sikringsavtaler knyttet til strømkostnader. Direktoratet har ingen oversikt over eller gjort noen vurdering av hvordan situasjonen er for den kjøttbearbeidende industrien.

Primærnæringen har i dag en egen strømsstøtteordning.

Endret forbruksmønster hos konsumentene

De seneste tallene fra SSB viser at konsumprisindeksen (KPI) steg med 6,9 prosent fra september 2021 til september 2022. De beregner også at tolv måneders endringen for KPI ville vært 9,9 prosent uten strømsstøtteordningen for private husholdninger.

På bakgrunn av den brede prisøkningen på varer og tjenester har Norges Bank satt opp styringsrenten i flere omganger det siste året, fra et nivå på 0,25 prosent i september i fjor til senest 2,25 prosent i september i år. Hensikten med dette er å gjøre nordmenns privatøkonomi trangere, slik at forbruket reduseres og prisveksten dempes.

I følge SSB var prisene på matvarer og alkoholfrie drikkevarer 11,9 prosent høyere i september enn for ett år siden. I en NRK-artikkel fra september melder dagligvarekjedene at de nå ser en endring i handlemønsteret som tyder på at forbrukerne har blitt mer kostnadsbevisste. Handlekurvene blir mindre og forbrukerne velger oftere de billigste produktene innen en gitt kategori, gjerne fra kjedenes egne merkevarer. Når det gjelder kjøttforbruk ser kjedene at kundene velger kvalitet fremfor kvantitet, selv om kjøttforbruket generelt går ned. Nortura melder selv at det er litt for tidlig å si hvordan konsumentene vil reagere på økte kostnader, men at det er nærliggende å forvente en dreining mot billigere kjøttslag som svin og kylling.

Rammen for innlegg av storfe på reguleringslager

Ved omlegging til volummodellen for storfe ble det vedtatt en ramme for innlegg på

reguleringslager på 2 500 tonn, jf. Omsetningsrådets møte 23. juni 2009 sak 22/09. Nortura søker nå om en midlertidig økning av rammen til 6 000 tonn. Grunnlaget for foreslått ramme er basert på de gjeldende forutsetningene som ligger inne i Norturas slakte- og skjæreprognose, herunder slakting og skjæring i Nortura og salg over forsyningsplikten. Samtidig har Nortura fått signaler om at det faktiske kjøpet over forsyningsplikten vil bli mindre enn det som er lagt til grunn. Nortura har derfor justert prognosene for hva de forventer i innfrysing per uke ut året, og prognosene viser nå at grensen på 2 500 tonn vil bli nådd i løpet av uke 42/43 og at innfrysingen kan komme opp i over 5 500 tonn i løpet av året. Tall for innfrysing i uke 37–52 med faktiske tall for uke 37–40 og justert prognose for resterende uker viser en innfrysing av ca. 19 100 slakt. Forutsatt en snittvekt på 290 kg per slakt vil innfrysing i perioden bli på ca. 5 500 tonn. Dette kommer i tillegg til innfrysing før uke 37. I tillegg til at salget til andre er redusert har Nortura heller ingen garanti for at de kan opprettholde skjæringen på det nivået som er forutsatt. Dersom denne tendensen fortsetter kan behovet nærme seg 6 000 tonn. Nortura er opptatt av at kvantumet som fastsettes tar høyde for den usikkerheten som er i markedet slik at det skapes nødvendig forutsigbarhet.

Et reguleringslager av storfe på 6 000 tonn vil være krevende å få tømt. På spørsmål om hvordan Nortura planlegger å bygge ned et slikt reguleringslager, viser de til et prognosert underskudd i første halvår av 2023. Nortura forventer at mye av lageret vil gå ut i denne perioden. I tillegg kan eventuelle kampanjer i handelen bidra til uttak ut over det prognosen fanger opp. Holdbarheten på storfe på reguleringslager er 18 måneder. Dersom lageret ikke skulle bli tømt før ny slaktesesong, kan det ligge over til 2024.

Prognosen for 2023 viser et underskudd på 2 126 tonn i første tertial og et underskudd på 1 539 tonn i andre tertial. Totalt utgjør dette et underskudd på 3 665 tonn.

Prisreduksjon som alternativt tiltak

Nortura skriver at dersom rammen for innlegg på reguleringslager ikke økes må de sannsynligvis gå til drastiske prisgrep for å stimulere produsentene til å utsette slaktingen til over nyttår slik at slaktene kan fryses inn på neste års ramme. Dette kan gi negative konsekvenser på kort og lang sikt. Ved å utsette slaktingen til over nyttår vil produsentene få økte førkostnader. De kan også få utfordringer med plass når de skal holde flere dyr enn planlagt, og dette kan føre til mer kalveslakting i høst for å gi plass til de slakteklare dyrene. På sikt vil dette kunne føre til reduksjon i produksjon på det tidspunktet som kalvene normalt skulle vært slaktet. Utsatt slakting i høst kan også medføre behov for import som i utgangspunktet ikke er nødvendig. Dette vil også kunne påvirke matvarebransjen med forstyrrelser i råvaretilgangen.

Prisgrepet vil i følge Nortura i første omgang treffe produksjonen av ung okse. Det skal mer til for å påvirke slaktetidspunktet for ku da det for en melkeprodusent er viktigst å optimalisere melkeproduksjonen, mens inntekten fra slakt er mer sekundært.

Som tidligere beskrevet er det i dag begrensninger i regelverket når det gjelder muligheten til å endre PGE eller prisløypen for andre halvår på nåværende tidspunkt. Dersom Nortura endrer prisen mot sine egne produsenter vil ikke prisreduksjonen treffe hele markedet, men kan føre til at produsentene leverer dyrene til andre markedsaktører i stedet. Konsekvensen kan da bli at bestillingene over forsyningsplikten reduseres ytterligere, slik at behovet for reguleringslagring ikke endres.

Nortura anslår at kostnaden for å legge storfe på reguleringslager (frakt, innfrysing, lagring ut 2022 og frysefradrag) vil beløpe seg til 17 millioner kroner per tusen tonn. Det er ikke tatt stilling til hvor lenge kjøttet blir liggende på lager i anslaget, så lagerleie og kapitalbinding utover 1. januar 2023 kommer i tillegg. Til sammenlikning anslo de i 2018 en kostnad på 20 millioner kroner over budsjett dersom den utvidede rammen på 5 000 tonn ble brukt fullt ut. Nortura skriver i søknaden sin at budsjettet for 2022 ikke tar høyde

for en innfrysing i den størrelsesordenen de forventer nå. Finansiering av merkostnadene vil bli tatt høyde for når de i oktober skal levere forslag til satser for omsetningsavgift for 2023.

Reguleringslager og administrert tollnedsettelse

Et reguleringslager av storfe på 6 000 tonn vil være krevende å få tømt. Markedsregulator har ansvar for å anmode Landbruksdirektoratet om administrativ tollnedsettelse ved behov i underskuddssituasjoner.

Reglene om administrative tollnedsettelser ligger i forskrift 22. desember 2005 nr. 1723 om administrative tollnedsettelser for landbruksvarer (FAT). Administrative tollnedsettelser ligger utenfor Omsetningsrådets myndighetsområde. Framover må markedsregulator tilstrebe å sikre et balansert marked gjennom tilførsler av norsk vare og uttak fra reguleringslager, slik at en unngår å anmode om administrative tollnedsettelser på en måte som kan skape et importskapt overskudd.

Landbruksdirektoratets vurdering

Nortura beskriver i sin søknad hvordan forhold i produksjonen og markedet har endret seg slik at behovet for reguleringslagring har økt. Dette skyldes de helt spesielle forholdene som forekommer høsten 2022, særlig forårsaket av økte strømkostnader for næringsmiddelindustrien spesielt i enkelte deler av landet og mulige endringer i forbruksmønster som en konsekvens av kostnadsøkningen relatert til bl.a. råvarer og energi. Med bakgrunn i denne situasjonen opplever Nortura at de uavhengige aktørene i markedet ikke bestiller på forsyningsplikten. Dette gjør at storfekjøttet må lagres på reguleringslager i et omfang som man ikke har sett noen gang tidligere. Landbruksdirektoratet vurderer økningen i kraftprisene som en ekstraordinær situasjon, men vil påpeke at dette varierer betydelig mellom strømregioner. Videre er foreslått strømstøtteordning for bedrifter ikke behandlet av Stortinget og ev. konsekvenser ikke kjent for direktoratet.

Nortura har i dag mottaksplikt (som innebærer en kjøpsplikt) fra alle primærprodusenter, uten kvantumsbegrensning. Dette innebærer at innlegg på lager ut over 2 500 tonn blir for Norturas regning. I den ekstraordinære situasjonen Nortura som markedsregulator står i med hensyn til behov for lagring ser direktoratet dette som en unntakssituasjon, hvor også Omsetningsrådet bør kunne dispensere fra sitt nasjonale regelverk, for å bidra til å avhjelpe situasjonen markedsregulator står i, gjennom å benytte det eksisterende markedsreguleringssystemet.

Slik Landbruksdirektoratet ser det er det i den aktuelle situasjonen ikke hensiktsmessig å pålegge Nortura dobbel mottaksplikt. Tørkesommeren 2018 ble det innført en midlertidig dobbel mottaksplikt knyttet til den ekstraordinære hevingen av taket for reguleringslagring som følge av en forventning om slakting i stort omfang. Markedsregulator rapporterer om leveranser omtrent som prognosert. Derimot har de uavhengige aktørene redusert sitt kjøp over forsyningsplikten betydelig sammenliknet med det normale for årstiden, og denne tendensen har forsterket seg ut over høsten, med den konsekvens at risiko overføres til Nortura. Direktoratets vurdering basert på situasjonen og informasjon fra Nortura tilsier derfor at det ikke er riktig å innføre en dobbel mottaksplikt i den nåværende situasjonen av hensyn til prinsippet om en balanse mellom markedsregulators rettigheter og plikter.

Nortura påpeker den akutte situasjonen som har oppstått og omtaler også begrensninger og konsekvenser av pris som mulig virkemiddel, og at det må til drastiske endringer for å påvirke bondens leveringsmønster på kort sikt. De vurderer konsekvensene av et slikt tiltak til å være meget uheldig for bonden og markedsforstyrrende på sikt.

Direktoratet ser den krevende situasjonen på kort sikt, men ser også en utfordring fremover, hvor markedsregulator må bruke alle tilgjengelige virkemidler for å sikre et

balansert marked innenfor de rammene som foreligger.

I den spesielle situasjonen som er oppstått foreslår Landbruksdirektoratet at Omsetningsrådet dispenserer fra sitt vedtak i sak 54 av 23. juni 2009, hvor rådet fastsatte taket for maksimalt årlig kvantum for innlegg av kjøtt av storfe til 2 500, og godkjenner at taket for innlegging av storfe på reguleringslager i 2022 heves til 6 000 tonn.

Forslag til vedtak

Omsetningsrådet vedtar å utvide maksimalt kvantum for innlegging av storfekjøtt på reguleringslager med 3 500 tonn, til 6 000 tonn i kalenderåret 2022.